

Informatiebrief aan de Raad

Zaaknummer: Z/22/069816
Documentnummer: 321189
Datum: 18 oktober 2022
Portefeuillehouders: Wethouder Aart van Sloten
Wethouder Caroline Klaver-Bouman
Onderwerp: Aanpak bestrijding energiearmoede
Bijlage(n): 1

Geachte leden van de Raad,

Steeds meer huishoudens in Nederland hebben door stijgende energieprijzen en inflatie moeite met het betalen van de energierekening. Nu is de winter op komst en zal deze problematiek alleen maar groter worden, vandaar deze informatiebrief. Deze brief gaat concreet in op wat energiearmoede is en welke stappen worden gezet om dit aan te pakken. Voor de volledigheid is in bijlage 1 een overzicht opgenomen van regelingen en trajecten ter bestrijding van energiearmoede vanuit zowel het Rijk als vanuit gemeente Wassenaar (regelingen binnen het sociale domein en energietransitie).

Wat houdt energiearmoede in?

Er is sprake van energiearmoede als huishoudens over een laag inkomen beschikken in combinatie met hoge energielasten, bijvoorbeeld door een slecht geïsoleerde woning. Gemiddeld wordt uitgegaan van energiearmoede wanneer iemand tussen de 13-20% (of meer) van zijn inkomen uitgeeft aan energie. Hierbij wordt ook gekeken naar de hoogte van het inkomen. Inwoners in energiearmoede zijn het meest geholpen met het stimuleren van gedragsverandering en het aanbrengen van energiebesparende maatregelen. Dit laatste kan bijvoorbeeld door het aanbrengen van isolatie en/of kleine maatregelen (zoals ledverlichting).

Financieel

Het Rijk heeft mensen met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum een eenmalige energietoeslag van 1300 euro gegeven. Deze uitkering ging dus rechtstreeks naar de mensen die hem nodig hadden. Daarnaast heeft de gemeente voor de aanpak van energiearmoede tweemaal de Specifieke Uitkering energiearmoede (SPUK) ontvangen. De gehele uitkering van **€ 370.874,-** dient gebruikt te worden voor het verlagen van de energierekening bij huishoudens in energiearmoede. De middelen mogen dus niet direct uitgekeerd worden aan inwoners (zoals bij de eenmalige energietoeslag). De uitvoeringstermijn voor de SPUK gelden is tot en met 31 december 2024.

De SPUK middelen mogen voor de uitvoering (zowel interne projectkosten als aanbesteding) van de aanpak energiearmoede worden aangewend. Een voorlopige begroting is hieronder opgenomen. Een meer definitieve begroting zal in het plan van aanpak worden opgesteld. Voornemens is ook om in dit plan van aanpak een besteding voor het resterend budget gevonden te hebben.

Dekking:

Naam budget	Deadline besteding	Bedrag
SPUK Energiearmoede (Ronde 1)	31 december 2024	€ 185.437,-
SPUK Energiearmoede (Ronde 2)	31 december 2024	€ 185.437,-
<i>Totaal nu beschikbaar</i>		€ 370.874,-

Voorlopige kosten:

Projecten	Kosten
Inzicht doelgroep via dashboard NSR	€ 2.500,-
De huizen in / klussendienst (500 woningen, 3 energiebesparende maatregelen per woning)	€ 122.500,-
Energiecoaches (inclusief opleiding en begeleiding)	€ 29.300,-
Witgoedregeling	€ 35.000,-
Communicatiecampagne (zoals: actief het dorp in, brieven,...)	€ 24.000,-
Interne kosten (inclusief inzet projectleiding en inzet communicatiemedewerker)	€ 44.800,-
Onvoorzien	€ 37.087,-
Totale - voorlopige - projectkosten aanpak energiearmoede	€ 295.187,-
Voorlopig resterend budget SPUK middelen	€ 75.687,-

Naast de SPUK middelen zijn ook gelden van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) door het Rijk toegekend.

Dit geld kan eveneens aan de aanpak energiearmoede besteed worden. Afgaand op de voorlopige begroting lijken de SPUK middelen echter voldoende voor de bekostiging van de aanpak energiearmoede. Voornemens is daarom de middelen vanuit het NIP (€ 148.615,-) aan te wenden voor meer substantiële verduurzamingsmaatregelen bij inwoners. Hieronder kunnen duurdere isolatiemaatregelen vallen waardoor grotere sprongen in energielabels bij woningeigenaren gemaakt kunnen worden. Met een dergelijke ondersteuning zijn woningeigenaren meer geholpen en sluit dit eveneens aan bij de CO2-reductiedoelstellingen van de gemeente.

Lokale situatie

In Wassenaar is op basis van data uit 2019 berekend dat totaal 5,02% van de inwoners potentieel te maken had met energiearmoede. Het is aannemelijk dat het percentage inmiddels aanzienlijk hoger ligt. Het college wenst daarom zo spoedig mogelijk met een aanpak te komen, die hopelijk deze winter al kan beginnen met het ondersteunen van mensen in energiearmoede.

Acties voor de korte termijn

Energiearmoede is een probleem dat nu aan de orde is; daarom is het streven een deel van de huishoudens in energiearmoede deze winter nog een helpende hand te bieden. Onderstaand zijn maatregelen en/of acties opgenomen die voor deze winter worden onderzocht. Een deel van deze activiteiten is voorbereidend van aard.

- Uitwerken Plan van Aanpak Energiearmoede
Om tot een duidelijke en samenhangende aanpak te komen wordt een Plan van Aanpak opgesteld. Hierin staat op postcode niveau opgenomen waar mensen in energiearmoede zich bevinden en welke maatregelen ingezet gaan worden om deze mensen te ondersteunen. Hierin zullen ook de maatregelen van het Rijk (Prinsjesdag) worden meegenomen. Ook is het mogelijk in het Plan van Aanpak andere kansrijke acties worden opgenomen. Het streven is het Plan van Aanpak (de eerste versie) begin/half november af te ronden en deze in de vorm van een raadsinformatiebrief te delen met de Raad.
- Mogelijk maken van gerichte actie; de doelgroep nauwkeuring vaststellen
Inzicht krijgen in de doelgroep bleek een knelpunt, maar gelukkig is hier een oplossing voor gevonden. Om data te verzamelen gaat het projectteam gebruik maken van het energiedashboard van de Nederlandse Schuldhulproute. Dit dashboard geeft (op postcodeniveau) inzicht in risicogroepen voor betalingsachterstanden. Middels een complexe data-analyse (waarin o.a. energielabels van woningen en andere relevante CBS-gegevens zijn opgenomen) zal het mogelijk zijn actie te ondernemen op postcodeniveau. Dit biedt

mogelijkheden voor gerichte ondersteuning van inwoners; wat tevens een wens is van het college. *NB: Het dashboard voldoet hiermee uiteraard aan AVG-wetgeving.*

- Offertetraject
De bestrijding van energiearmoede behoeft een daadkrachtige aanpak; iets wat (met oog op capaciteit) niet geheel intern gerealiseerd kan worden. Daarom worden momenteel mogelijkheden verkend om een deel van de maatregelen/acties uit te besteden. Het streven is dit traject in november af te ronden.
- Realiseren van een warme ontmoetingsruimtes in de gemeente, bijvoorbeeld een zwembad of de bibliotheek
Mocht het een koude winter worden, is het belangrijk dat inwoners niet in de kou komen te zitten. Om inwoners thuis energie te laten besparen wordt daarom gekeken naar een locatie waar mensen kunnen samenkomen op een centrale plek. Hierbij kunnen mogelijk ook leuke, of informerende activiteiten worden opgezet.
- Het opzetten van een communicatiecampagne
Het is belangrijk dat inwoners informatie over energiearmoede (en -besparing) aangereikt krijgen en/of hier zelf toegang tot hebben. Er wordt een integraal communicatieplan opgezet om hier invulling aan te geven.
- Noodsituaties als gevolg van (energie) armoede
Naast de voorzieningen die we als gemeente bieden voor minima-inkomens, willen we onderzoeken of en op welke manier nog meer hulp geboden kan worden aan inwoners. Het gaat hierbij om hulp voor alle inwoners die hun primaire lasten niet meer kunnen opbrengen en hierdoor in een noodsituatie belanden. Om steun te kunnen bieden aan deze inwoners wordt gekeken naar de mogelijkheid om een tijdelijk noodfonds op te zetten. Een fonds waar ook inwoners die niet of onvoldoende in aanmerking komen voor bestaande/lopende regelingen een beroep op kunnen doen. De gemeente zoekt hierbij of aansluiting mogelijk is bij al bestaande noodfondsen. De incidentele kosten willen we dekken uit de financiële ruimte van de regeling energietoeslag.
- Invloed van (energie)armoede op de fysieke en mentale gezondheid van mensen
Geldzorgen, schulden en armoede hebben een negatieve invloed op de fysieke en mentale gezondheid van mensen. Mensen met financiële problemen ervaren meer en vaker psychische en lichamelijke klachten en beperkingen. Daarom kijken we bij de aanpak van (energie)armoede ook naar de aanbevelingen van de GGD voor het beschermen en bevorderen van de gezondheid vanuit een integraal perspectief (health within all policies).

Acties voor langere termijn

Voor de langere termijn (t/m het einde van het bestedingstermijn van de SPUK middelen op 31 december 2024) worden de volgende maatregelen onderzocht. Indien haalbaar heeft het de voorkeur ook deze maatregelen toe te passen voor de korte termijn.

- Klussendienst / FIXbrigade (professioneel en/of vrijwillig) – energiebesparende maatregelen
Om inwoners te helpen met het aanbrengen van energiebesparende maatregelen schakelen we een klussendienst in. Deze dienst installeert maatregelen zoals tochtstrips, radiatorfolie en ledlampen bij mensen thuis. De klussendienst maakt contact met de doelgroep, denkt met hen mee en kan tips geven over wat zij kunnen doen om energie te besparen. Ook kunnen zij hun wijzen op de hulp die de gemeente en het Rijk kunnen bieden. Zo richten we ons ook op bewustwording en gedragsverandering
Voor de lange termijn onderzoeken we of het mogelijk is om een eigen klussendienst op te zetten door een lokale organisatie in de gemeente. Hierbij kijken we naar koppelkansen met sociale problematiek.
- Witgoed regeling
Het belangrijkste doel hierbij is dat inwoners oude en niet duurzame apparatuur kunnen vervangen door een energiezuinig exemplaar. Dit is een grote besparingskans omdat gemiddeld 16,5% van het jaarlijks energieverbruik naar een koelkast en/of vriezer gaat. Natuurlijk volgen we hierbij ook de ontwikkelingen met betrekking tot het landelijke noodfonds.
- Acties bij woningcorporaties

De woningcorporaties in Wassenaar zijn al bezig met het verduurzamen van hun woningbestand. De gemeente is beperkt in de ondersteuning die hier geleverd kan worden met oog op de staatssteunregels. In overleg met de woningcorporaties bekijken we waar we wel gezamenlijk kunnen optrekken.

- Ondersteunen verenigingen en maatschappelijke organisaties
De stijgende energiekosten raken niet alleen particuliere huishoudens, maar ook verenigingen en maatschappelijk instellingen. Het Kabinet heeft aangekondigd dat er compenserende maatregelen komen, die worden op dit moment uitgewerkt. Tegelijk met de uitwerkingen van landelijke financiële maatregelen doet de gemeente onderzoek om de geleden schade per organisatie in beeld te krijgen. Zo kan snel worden gehandeld wanneer de Rijksoverheid een besluit neemt.

Planning

Het streven is de acties voor de korte termijn nog voor het einde van het jaar te realiseren. Wat betreft de acties voor de langere termijn wordt ingezet om in ieder geval een deel in het begin van 2023 op te starten. De aanpak energiearmoede zal in het plan van aanpak concreter uiteen worden gezet. De Raad wordt hier rond half november (middels raadsinformatiebrief) over geïnformeerd.

	Oktober	November	December	Januari	>
Plan van aanpak, incl. offertetraject en opzetten communicatie					
Acties korte termijn					
Acties lange termijn					

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

T.N. Kramer,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.